

Adriana Sarmiza Dumay

ÎN INIMA AFRICII NEGRE
De la izvoarele Nilului la Oceanul Indian

Corector

Grigore DIMITRIU

Traducător

Michaela TUDOR

Corectură computerizată

Eugenia URSU

© Editura AGORA București, 2005

© Editura AGORA București

AGORA

ISBN 973-774-51-9

CUVÂNT ÎNAINTE

Când am descoperit în lăzile conținând efectele personale cu care revenisem, în urmă cu treizeci de ani, din prima mea perioadă africană, manuscrisul acestei cărți, am avut un adevărat șoc.

Regăseam în el, consemnată pe viu, aventura spirituală trăită în contact cu o altă lume, cea a Rwandei Marilor Lacuri Africane, a cărei populație nu cunoscuse scrisul, dar credea dintotdeauna într-un singur Dumnezeu, stăpân al cerului și al pământului, atotputernic și bun, care nu cerea jertfe credincioșilor săi. O populație care imaginase de veacuri instituția regilor magi. Instituție ce, la rândul său, reprezenta însuși liantul unificator al celor trei etnii care trăiau în această țară, vorbind aceeași limbă și respectând aceleași legi nescrise, transmise - prin tradiție orală - din generație în generație, așa cum se transmiteau poemele dinastice, memorizate și recitate la curtea monarhilor magi!

Toate aceste descoperiri fantastice au fost confirmate și aprofundate datorită documentației pe care o putusem acumula la fața locului, pentru a înțelege această societate, greșit considerată primitivă.

La Kigali, capitala Rwandei, găsisem în biblioteci și în librării posibilitatea de a consulta și de a cumpăra lucrări de bază despre țara celor o mie de coline, țara regilor magi.

Nu mai puțin fantastice fuseseră atunci și întâlnirea cu fauna și exuberantele peisaje din Tanzania și din Kenya marilor rezervații naturale, ca și cu litoralul Oceanului Indian, unde contactul navigatorilor persani, arabi, indonezieni, chinezi chiar (în veacul al XV-lea), cu populația africană a dus în câteva secole la constituirea unei limbi și a unei civilizații unice: civilizația swahili.

Desigur, ici și colo, manuscrisul meu cuprinde și numeroase detalii personale, scene de viață curentă, dintre cele care-mi permisese să cunosc nu numai complexitatea actualei societăți rwandeze, dar și a societății constituite din experți, specialiști diverși și funcționari internaționali, membri ai

organizațiilor neguvernamentale, cooperanți de diverse origini - care lucrau în această regiune.

Îmi zic acum că această carte, scrisă la capătul anilor de imersiune în lumea africană, pe care soarta i-a vrut ceva mai senini decât cei ce au urmat, ar putea contribui la clarificarea imaginii actuale a acestei Africi - în care, acum milioane de ani, și-a început omul lunga sa evoluție.

A. Dumay

Desigur, ici și colo, manuscrisul meu cuprinde și numeroase detalii personale, scene de viață curentă, dintre cele care mi permit să cunosc nu numai complexitatea actualii societăți rwandee, dar și a societății constituite din experți, specialiști diverși și funcționari internaționali, membri ai

PARTEA I

LA SUD DE ECUATOR, RWANDA - ȚARA CELOR O MIE DE COLINE VERZI

Încet, încet, amintirea Africii „trăite” riscă să se estompeze. Și încep să cred – contrar lui Paul Morand sau atâtor altora –, că nu trebuie lăsate să se îndepărteze prea mult amintirile, căci ceea ce ar câștiga în luciditate ar pierde în forță și savoare.

De ce savoare? Pentru că toți cei care au trăit un timp la sud de Sahara au savurat, cu toate simțurile lor, viața atât de fascinantă, unică, din această Africă Neagră: peisaje ciudat de variate, orizonturi infinite, unde discul soarelui se înalță în zori sau dispăre la apus parcă dintr-o singură zvâcnitură, întunericul atât de intens al nopții sub un cer totodată neverosimil de plin cu licăriri de stele, ca un veșnic pom de Crăciun.

Dar și ritmul obsedant al tam-tamului în fapt de seară, adierea de vânt făcând să foșnească „pădurile” de bambuși care, în sezon de ploi, cresc văzând cu ochii, atingând și depășind înălțimea omului în câteva săptămâni.

Și să nu uit fumul acru și gustul de cenușă al focurilor de brasă, ucigătoare, din care țâșnesc, îngrozite, cele câteva vietăți care au reușit să traverseze zidul de foc. Și nici fâlfâitul aripilor păsărilor care